

ТВОРЧА РОБОТА УЧАСНИКА ТРЕТЬОГО ТУРУ ЩОРІЧНОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ "КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ" НА ТЕМУ:

«РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА»

Заруба Лідія Дмитрівна

Головне управління Держпраці в Одеській області

Головний державний інспектор Відділу нагляду у будівництві та котлонагляді Управління нагляду в промисловості і на обєктах підвищеної небезпеки

15 серпня 2018

2018 рік

3MICT

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1 Реформування державного управління в сучасних умовах: проблеми і шляхи їх вирішення
РОЗДІЛ 2 Досвід європейських країн з реформування державного управління6
РОЗДІЛ 3 Особливості державного управління в Головному управлінні Державної Служби України з питань праці в Одеській області
РОЗДІЛ 4 Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 роки
РОЗДІЛ 5 Політичний та адміністративний аспекти державного управління14
РОЗДІЛ 6 Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Державна політика децентралізації15
РОЗДІЛ 7 Розвиток соціального діалогу в Україні
ВИСНОВКИ19
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ21

ВСТУП

Україна здійснює складний демократичний перехід до політичноорганізованого, відповідального суспільства нової якості, в якому поступово підвищується рівень ділової активності та політичної участі громадян, забезпечення їхніх прав і свобод, формується нова структура соціального простору. Відбувається комплексна модернізація українського суспільства, що являє собою концептуально спрямований процес його трансформації, свідоме намагання держави здійснювати якісні перетворення в усіх сферах суспільного життя на основі мобілізації національних ресурсів та з урахуванням досвіду розвинених країн.

Однією із сфер сучасного реформування в Україні є її система державного управління. Тому все актуальнішим стає дослідження світового досвіду, процесу становлення та сучасного стану вітчизняної системи державного управління, визначення основних тенденцій формування національної концепції модернізації системи державного управління, його нової парадигми та розробки на його основі нової моделі державного управління, адекватної українським реаліям і світовим тенденціям.

Реформування й удосконалення органів державної влади є складовими процесу створення демократичної, правової, соціальної держави в Україні й реалізації її курсу на євроінтеграцію.

З цього питання в наш час є багато наукових досліджень, статей та аналізів. Мені б хотілося, пропрацювавши на державній службі більше шести років, висвітлити своє бачення цього питання та викласти в цій творчій роботі.

РОЗДІЛ 1. РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Постановка проблеми. Із здобуттям незалежності України реформування адміністративно-державного управління грунтувалося переважно на механічному західних моделей, запозиченні малопристосованих до українського соціокультурного середовища. Як наслідок, як бачимо це сьогодні, реформування адміністративно-державного управління, стикається з серйозними проблемами:

У контексті викладеного вище, сьогодні, з огляду законодавчого вирішення та наукового осмислення особливої уваги потребують такі проблеми, як:

- **недостатня** якість та доступність державних послуг юридичним і фізичним особам, що посилює негативне сприйняття всієї системи державної служби та державного управління;
- **відсутність** єдиних стандартів професійної діяльності державних службовців на засадах стратегічного планування діяльності державних органів з орієнтацією на конкретний результат;

- **відсутність** системи попереднього відбору потенційних кандидатів на зайняття посад державної служби та недосконала система добору кадрів, неналежна підготовка та недостатнє використання кадрового резерву;
- **низький** рівень відповідальності за підготовку і виконання управлінських рішень;
  - недосконала система професійного навчання державних службовців;
- **слабкий** контроль інститутів громадянського суспільства за виконанням державних функцій та завдань органами державної влади.

Мета роботи: визначити основні шляхи удосконалення державного управління в Україні до європейського рівня, прискорення реформування системи державного управління, що є складовою підготовки України до європейської інтеграції.

РОЗДІЛ 2. ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН 3 РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Реформування органів державної влади в українському суспільстві є досить складним й суперечливим завданням. Щоб оптимізувати цей процес, потрібно уважно вивчати й активно використовувати досвід європейських країн з удосконалення їх систем державної влади.

«Хоч би в якій країні відбувалася реформа державного управління, це завжди непросте завдання. Щоб запровадити системні зміни, знадобиться декілька років», — наголошує **Пітер Вагнер**, керівник Групи підтримки України в Європейській комісії. «А в Україні, де з часів колишнього Радянського Союзу не було жодної реальної спроби провести реформу державного управління, це особливо складно. Але Україна не єдина країна, яка має перед собою такий виклик. Інші країни Східної Європи також неодноразово поставали перед необхідністю реформування їхніх державних служб».

Словенія розпочала реформу державного управління як цілісний курс у 1996 році, коли уряд визначив наміри набути статус члена ЄС, що і було досягнуто в 2014 році. З того часу кожні два-три роки стратегію реформи переглядають, щоб іти в ногу зі змінами в технологіях та очікуваннях громадськості. Державне управління представлене 15 міністерствами, 16 допоміжними державними службами, близько 50 автономними підрозділами у складі (наприклад, управління) i 58 місцевими міністерств податкове адміністративними підрозділами. Органи місцевого самоврядування цієї категорії, їхня відносяться ДО структура вибудована децентралізації, що триває з 2006 року. У той же час, Словенія – найбільш централізована країна серед держав ЄС. Все це вимагало внесення змін у конституцію ДЛЯ передачі частини питань 3 загальнодержавного на регіональний рівень.

Ключовими напрямами реформи були і залишаються перегляд системи державної служби, реорганізація адміністративних структур і

впровадження електронного урядування. Мета полягала в тому, щоб зробити державну службу зручнішою для споживачів послуг і задіяти всі можливі технології для зменшення контактів з системою або ж зробити її більш орієнтованою на клієнта. Робота центральних органів влади трансформувалася відповідно до потреб національної економіки бути конкурентнішою на світовому ринку. Уряд Словенії переглянув також систему винагород для державних службовців з метою заохочення працівників і зменшення хабарів.

Словаччина розпочала реформу державного управління в 1989 році. Ця реформа називається «Програма ESO», (Effective, Reliable and Open state administration). Реформа, певна річ, була зосереджена на створенні зручного для споживачів, ефективного та прозорого державного управління на всіх рівнях. Іншим важливим завданням була оптимізація витрат на нього. Щоб цього досягнути, уряд створив районні та регіональні представництва.

Одним із перших і важливих кроків було проведення аудиту органів центральної державної влади з метою зменшення витрат на утримання державного апарату. Програма ESO навіть мала свої фундаментальні принципи: «Один для всіх, все для одного», «Один раз і достатньо», «Друг по телефону». Як видно, завдяки цим девізам доносилася думка про те, що система, нарешті, має людське обличчя.

Програма ESO була повторно переглянута в 2013 році. Усі зміни спрямовані на зміцнення ієрархічного типу адміністрування. Водночас, органи місцевої влади і офіси для комплексного вирішення питань громадян здатні надати всі необхідні послуги. Природно, що процес децентралізації в Словаччині передбачав територіальну реорганізацію, фіскальну реформу та реформу державного управління. Регіональні державні адміністрації були реорганізовані декілька разів, щоб створити органи з надання послуг, які стануть ближчими до людей.

Чехія розпочала процес реформування після Оксамитової революції у 1989 році. Основна увага була зосереджена на децентралізації, створенні широкого спектру місцевих органів, що дозволило би людям швидше та зручніше

отримувати послуги. Також причиною для цього була децентралізація фінансових потоків і відповідальності. З опису реформи бачимо, що: «Державні функції, як правило, повинні здійснюватися переважно тими органами влади, які найближчі до громадян. В процесі надання відповідальності іншому органу влади слід зважувати масштаби і характер завдання та вимоги до результативності й економії».

Чеський уряд сприяв підвищенню престижу державного управління в очах громадськості, зменшенню корупції, а також створенню механізму ефективного адміністративного контролю.

Адміністративні реформи, що пройшли у кожній країні Центральної та Східної Європи у процесі підготовки до членства в ЄС, були спрямовані на удосконалення трьох ключових взаємозалежних компонентів системи державного управління:

- 1) інституцій;
- 2) правил і процедур, що регулюють їх внутрішню роботу, та процесів і механізмів координації їхньої співпраці;
- кадрового забезпечення (підготовку державних службовців із належним рівнем кваліфікації, підвищення їх адміністративної спроможності).

Інституційний розвиток передбачає проведення в країні адміністративної реформи, складовою якої є заходи щодо підвищення ефективності роботи держапарату та його окремих структур. Ефективний держапарат означає, що кожне міністерство, відомство або установа використовує свою владу і ресурси для досягнення мети й стандартів найбільш економним шляхом.

Існують два основні підходи щодо удосконалення держапарату. Межа між ними багато в чому умовна і часто вони доповнюють один одного.

Перший ("тактичний підхід"), що практично реалізовується зараз в Україні) - йти по шляху поступового усунення наявних недоліків, вирішувати тактичні завдання в окремих сферах, удосконалюючи функції і методи роботи.

Другий ("стратегічний") - розробити стратегію розвитку держапарату, орієнтуючись на майбутні потреби суспільства, вирішуючи довгострокові завдання і добиваючись виконання стратегічних цілей. У цьому випадку необхідним є здійснення аналізу сучасних тенденцій розвитку держави і суспільства, узагальнення світової практики з метою визначення основних параметрів держапарату.

РОЗДІЛ З. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ГОЛОВНОМУ УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ПРАЦІ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Головне Управління Держпраці в Одеській області (далі — Упраління Держпраці) утворено відповідно до статті 21 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», пункту 7 Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 96 та наказу Міністра соціальної політики України від 27.03.2015 за №340, зареєстровано в Мінюсті 20.04.2015 за №438/26883 і є правонаступником Державної інспекції з питань праці в Одеській області та територіального управління Держгірпромнагляду в Одеській області.

Управління Держпраці під час виконання покладених на нього завдань взаємодіє в установленому порядку з територіальними органами міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами, організаціями на відповідній території з питань, віднесених до його компетенції.

Метою управління Держпраці є дотримання прав і гарантій застрахованих осіб у сферах промислової безпеки, охорони праці, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне

соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, на випадок безробіття в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення та у сфері гігієни праці та функції із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників.

Відповідно до затвердженої Головою Держпраці структури, до складу Головного управління Держпраці в Одеській області входять два Управління це: Управління з питань праці та Управління нагляду в промисловості і на об'єктах підвищеної небезпеки.

У Конституції України і в загальних принципах міжнародного права визначено, що людина, її життя і здоров'я, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці. Таким чином, держава зобов'язана забезпечити безпеку всім громадянам у процесі трудової діяльності. Загальні принципи державної політики у сфері промислової безпеки та охорони праці визначені законодавством України, узгоджуються з приписами конвенцій Міжнародної організації праці, директивами Європейського Союзу та спрямовані на безпечних і запобігання створення належних, здорових **VMOB** праці, промисловим аваріям, нещасним випадкам та професійним захворюванням.

Щодо особливостей державного управління в Управлінні нагляду в промисловості і на об'єктах підвищеної небезпеки Головного управління Держпраці в Одеській області, хотілося б звернути увагу саме на організацію превентивних заходів щодо профілактики виробничого травматизму на підприємствах: проведення семінарів, нарад, консультацій та роз'яснень у ЗМІ з актуальних питань промислової безпеки та охорони праці.

Будівництво є однією з найважливіших галузей в наш час, де найбільша можливість виникнення небезпечних аварійних ситуацій під час виконання

працівниками будівельно-монтажних робіт і найбільш травмонебезпечна. Як показує особистий досвід, в наш час проведення превентивних заходів має позитивний результат, адже ведеться постійний соціальний діалог з підконтрольними підприємствами, звертається постійна увага саме на причини, які зумовлюють настання нещасних випадків. Тому з інженерно-технічними правцівниками та безпосередніми керівниками робіт ведеться роз'яснювальна робота з питань дотримання вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці. Як результат такої роботи — зниження травматизму та нещасних випадків на підконтрольних підприємствах.

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЯ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ НА 2016-2020 РОКИ

Уряд розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474-р «Деякі питання реформування державного управління України» схвалив Стратегію реформування державного управління України на 2016-2020 роки таплан заходів з її реалізації, яким визначаються завдання, заходи, індикатори та строки виконання, а також визначаються відповідальні виконавці.

Як зазначається в Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки, система державного управління в Україні не відповідає потребам країни у проведенні комплексних реформ у різних сферах державної політики та її європейському вибору, а також європейським стандартам належного управління державою. Україна займає низькі позиції у світових рейтингах конкурентоспроможності, пов'язаних з державним управлінням.

Метою цієї Стратегії є вдосконалення системи державного управління і відповідно підвищення рівня конкурентоспроможності країни. З урахуванням європейського вибору та європейської перспективи України ця Стратегія розроблена згідно з європейськими стандартами належного адміністрування в

питаннях трансформації системи органів державного управління. Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Европейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони Стратегія ґрунтується на спільних цінностях, а саме дотриманні демократичних принципів, верховенстві права, належному врядуванні. У статті 3 Угоди про асоціацію належне врядування визначається як один з принципів, ШО головними ДЛЯ посилення відносин між сторонами. Україна продовжуватиме політичні, соціально-економічні, законодавчі та інституційні реформи, необхідні для ефективної реалізації Угоди про асоціацію. З огляду на важливість реформи державного управління для України до розроблення цієї Стратегії було залучено широке коло заінтересованих сторін.

Завданням Стратегії ϵ формування ефективної системи державного управління, що відповідає принципам публічного адміністрування ϵ С, яка здатна виробляти і реалізувати цілісну державну політику, спрямовану на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні і зовнішні виклики; надання якісних публічних послуг громадянам та забезпечення оптимального використання публічних фінансів.

Європейські стандарти належного адміністрування сформульовані в документі SIGMA «Принципи державного управління», який містить систему принципів і критеріїв оцінки державного управління.

Структура Стратегії відповідає цим принципам. Вони визначають, що саме належне врядування означає на практиці, та окреслюють основні вимоги до добре функціонуючої системи органів державного управління. Принципи сформульовані на основі міжнародних стандартів і вимог, а також належних практик держав — членів ЄС та/або країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Принципи державного управління визнані деякими країнами як перелік стандартів та система принципів і критеріїв для оцінки реформ державного управління.

Стратегія з урахуванням Принципів державного управління визначає такі напрями реформування:

- формування і координація державної політики (стратегічне планування державної політики, якість нормативно-правової бази та державної політики в цілому, включаючи вимоги щодо формування політики на основі ґрунтовного аналізу та участь громадськості);
- модернізація державної служби та управління людськими ресурсами;
- забезпечення підзвітності органів державного управління (прозорість роботи, вільний доступ до публічної інформації, організація системи органів державного управління з чітким визначенням підзвітності, можливість судового перегляду рішень);
- надання адміністративних послуг (стандарти надання та гарантії щодо адміністративних процедур, якість адміністративних послуг, електронне урядування);
- управління державними фінансами (адміністрування податків, підготовка державного бюджету, виконання державного бюджету, система державних закупівель, внутрішній аудит, облік та звітність, зовнішній аудит).

Цілі та завдання реформування у сфері управління державними фінансами визначені Стратегією реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 лютого 2017 року № 142-р.

Забезпечення гендерної рівності ϵ складовою частиною Принципів державного управління, що передбача ϵ здійснення відповідних заходів на всіх етапах реалізації ці ϵ ї Стратегії.

РОЗДІЛ 5. ПОЛІТИЧНИЙ ТА АДМІНІСТРАТИВНИЙ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Державне управління включає адміністративний і політичний (телеологічний) аспекти. Основні відмінності між цими двома видами державного управління полягають у тому, що: органи *політичного управління*

формуються безпосередньо населенням або представницькими органами, а адміністративне — спеціальними незалежними комісіями або політичними посадовими особами; органи політичного управління приймають політичні рішення в межах країни, регіону, громади, а адміністративного управління — забезпечують їх виконання або готують проекти цих рішень; кар'єра політиків залежить від ступеня легітимності партій або партійних блоків, а кар'єра працівника адмінапарату — від належного виконання функцій, передбачених адміністративними актами; працівники адмінапарату є політично нейтральними.

В процесі свого розвитку система державного управління здійснює впровадження найбільш оптимальної моделі суспільного розвитку, яка, з одного боку, базувалася б на об'єктивних реаліях, а з іншого — ураховувала прагнення та інтереси соціуму. Важливе місце в системі державного управління займає адміністративний аспект державного управління як основоположний системоутворюючий компонент.

Публічна політика й управління тісно пов'язані між собою в реалізації державної влади. Є підстави для визначення політичного характеру діяльності державного управління. Водночає політика виступає суттєвою складовою діяльності державної адміністрації та реалізації функцій управління.

Сьогодні в Україні всі ці функціональні та інституціональні складові мають невизначений стан, що впродовж останніх років негативно позначалося на державному управлінні. Згідно з точкою зору політиків, які позиціонують себе як демократи і прихильники європейського вектора розвитку України, усе державне управління має бути публічним, як того вимагає європейська орієнтація України, а адміністративне виступає основою для відродження тоталітаризму. Інша точка зору розділяється практиками управління, які вважають, що сучасне державне управління має бути адміністративним з використанням тільки елементів публічності, від передозування якої може бути тільки шкода для держави й суспільства. Нарешті, третя точка зору, характерна для самих європейців, теоретиків і практиків європейського державного

управління, які публічне та адміністративне розглядають синкретично в деякій органічній єдності як публічне адміністрування.

РОЗДІЛ 6. КОНЦЕПЦІЯ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У 2005 р. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні передбачила, що головною метою реформи місцевого самоврядування та територіального устрою є створення умов для надання якісних та ефективних публічних послуг на найближчому до громадянина рівні. Цілями реформи є оптимізація структури адміністративно-територіального устрою України для створення ефективної системи публічної адміністрації в державі через широку децентралізацію виконавчої влади та перетворення місцевого самоврядування на фінансово спроможний, ефективний та відповідальний інститут публічної влади, що знаходиться найближче до громадянина. Децентралізація ϵ процесом розширення і зміцнення прав та повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів та організацій при одночасному звуженні прав і відповідного Вона. здійснюється повноважень центру. ЯК правило, цілеспрямовано 3 метою оптимізації практичного вирішення питань втілення загальнонаціональної також специфічних ваги. y кттиж регіональнолокальних програм. Здатність держави покращувати надання послуг населенню, допомога у формуванні належного середовища для регіонального економічного розвитку є тими факторами, які зумовлюють розподіл повноважень між державним, регіональним та місцевим рівнями можливим шляхом децентралізації (політичний влади, ЩО ϵ ЯК адміністративний підхід), так і деконцентрації (переважно) адміністративний підхід, або завдяки їх поєднанню. За сучасних умов це є складним процесом через сформоване з точки зору централізованого переходу до державного

управління в усіх сферах, що стосуються життя громадян, і ще більше ускладнюється тим фактом, що передача повноважень повинна супроводжуватися відповідною передачею фінансових ресурсів, необхідних для здійснення повноважень, які делегуються та передаються на нижчі рівні державного управління.

Децентралізація є характерним явищем для сфери сучасного державного управління й обумовлена об'єктивними й суб'єктивними факторами. Проблема децентралізації в Україні стала актуальної в результаті недосконалості розподілу управлінських функцій і повноважень між органами виконавчої влади різних організаційно-правових рівнів. Реальне здійснення державного управління являє собою органічне поєднання централізації й децентралізації. Роль децентралізації постійно зростає, що становить загальну закономірність раціонального, конструктивного й ефективного управління. Однак перекоси в сторону децентралізації також є небезпечними, оскільки можуть зумовити деструктивність діяльності місцевих органів виконавчої влади. Співвідношення централізації і децентралізації в сфері державного управління має бути оптимальним, яке б забезпечувало ефективне державне управління і покращувало б добробут суспільства. Вирішити проблему оптимального і раціонального способу поєднання централізації і децентралізації покликана адміністративна реформа в Україні.

РОЗДІЛ 7. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ

Завдання запровадження соціального діалогу в систему державноуправлінських відносин є необхідною умовою подолання кризових явищ, стабілізації суспільних відносин і важливим елементом забезепечення соціального захисту та сприяння соціальному розвитку. Зміцнення відносин між державними службовцями та громадянами в усьому світі розглядається як міцна основа для поліпшення процесів вироблення державної політики та як основа доброчесного врядування.

Відносини між державними службовцями та громадянами стосуються широкого спектра взаємодії на кожному етапі прийняття рішень, починаючи з моменту розробки до їх виконання та оцінки.

У практичному плані взаємодія між державними службовцями та громадянами означає інформованість, консультації та активну участь громадян.

Гармонічні відносини між державними службовцями та громадянами значною мірою залежать саме від виконавської діяльності державних службовців. Громадяни роблять свої висновки про органи влади на основі вражень про роботу кожного окремого державного службовця. У своїх стосунках із громадянами орган влади представлений не лише анонімними юридичними особами, але й людьми, які несуть громадянську та моральну відповідальність. Головне завдання полягає в тому, щоб підняти свідомість державних службовців - особливо посадових осіб місцевого самоврядування на рівні місцевих органів влади - стосовно їх ролі та місії по слугуванню громадянам. Одним із недоліків української державної служби залишається культура, за якої більше значення надається відданості певному начальнику, аніж професійна етика служіння громадянам. Державні службовці в Україні, на відміну від своїх колег на Заході, не надають порад політикам. Натомість, їх роль - служити своєму керівникові. Поняття "служби суспільству" разом із наданням компетентних послуг ще повинно проникнути глибоко в культуру державної служби в Україні. Ця мета передбачена в реформі державної служби, яку ще необхідно здійснити.

Система соціального діалогу має великий потенціал для удосконалення правил, процедур, практики державного управління, створює умови для відкритості, участі, підзвітності, узгодженості позицій зацікавлених сторін та ефективності державного управління в цілому.

В Україні соціальний діалог здійснюється на загальнонаціональному,

галузевому, територіальному та локальному рівнях.

галузевому, територіальному та локальному рівнях.				
На загальнонаціональному рівні				
Профспілкова сторона, суб'єктами якої є всеукраїнські об'єднання професійних спілок, а в межах певного економічного виду діяльності— професійні спілки, створені за галузевою ознакою	Сторона роботодавців, суб'єктами якої є всеукраїнські об'єднання організацій роботодавців та їх об'єднання, що діють у кількох видах економічної діяльності, а в межах певного економічного виду діяльності- об'єднання організацій роботодавців, які створені за галузевою ознакою і мають статус всеукраїнських		Сторона органів виконавчої влади, суб'єктами якої є Кабінет Міністрів України та/або центральні органи виконавчої влади	
На територіальному рівні				
Профспілкова сторона, суб'єктами якої є професійні спілки відповідного рівня та організації професійних спілок, їх об'єднань, які діють на території відповідної одиниці	Сторона роботодавців, суб'єктами якої є організацій роботодавців та їх об'єднання, що діють на території відповідної територіальної одиниці		Сторона органів виконавчої влади, суб'єктами якої є місцеві органи виконавчої влади, що діють на території відповідної територіальної одиниці	
На території відповідної територіально-адміністративної одиниці				
Профспілкова сторона адміністративно- територіальної одиниці	Сторона роботодавців адміністративно- територіальної одиниці		Органи місцевого самоврядування в межах повноважень	
На локальному рівні				
Сторона працівників, суб'єктами якої є первинні профспілкові організації, а в разі іх відсутності— вільно обрані представники працівників		Сторона роботодавців, суб'єктами якої є роботодавець та/або уповноважені представники роботодавця		

Модель соціальному діалогу в Україні

Україні необхідно підвищити якість діяльності інституцій соціального діалогу в державному управлінні, щоб привести їх у відповідність з якістю дільності таких інституцій у розвинутих країнах. Для удосконалення системи державного управління у соціальній сфері та побудови демократичного суспільства в Україні необхідно створити платформу для діалогу між владою, бізнесом та громадськістю.

ВИСНОВОК

Сьогодні реформа державного управління в Україні впевнено, крок за кроком, рухається вперед.

Реформа державного управління — ключова реформа України. Без її впровадження всі інші реформи просто неможливі — їх не буде кому здійснювати.

Відкритість і прозорість органів державного управління є невід'ємними характеристиками здійснення державної влади на засадах реальної демократії. Наявність та динамічне підвищення рівнів відкритості та прозорості державної влади перед громадськістю є якісними ознаками демократичних перетворень суспільства на шляху його еволюційного розвитку.

У той же час, відкритість і прозорість органів державного управління виступають важливими чинниками демократичного устрою держави, оскільки саме їх прояви забезпечують реальний, об'єктивний та дієвий суспільства на органи державного управління через громадські об'єднання та організації. Можна стверджувати, що відкритість і прозорість в діяльності органів державної влади забезпечує участь громадян через політичні партії, громадські об'єднання та організації, інші недержавні громадські установи не тільки у виборі керівництва держави та представництва в органах законодавчої влади, але і в самому процесі державного управління. Забезпечення сталого функціонування та розвитку цих принципів за умови їх закріплення у нормах можливість громадянам об'єктивно оцінювати державницько-владних органів та вживати передбачених законодавством заходів для коригування цих дій з метою максимально ефективного виконання цими органами обов'язків та повноважень щодо соціально-економічного розвитку та захисту суспільних інтересів.

В умовах здійснення державної влади на демократичних засадах, що передбачає періодичність та змінюваність її реалізації громадськими об'єднаннями з різними політичними програмами, підходами до механізмів їх

виконання, принципи відкритості та прозорості в діяльності органів державного управління є достатніми гарантіями сталого розвитку демократизації та забезпечують підвищення ефективності функціонування державної влади, наближення її інститутів до інтересів та потреб суспільства.

Підвищення рівня відкритості та прозорості в діяльності органів сприяє забезпеченню державної влади та управління, достовірності, оперативності та повноти інформації щодо управлінських рішень, які зачіпають права та інтереси об'єктів державного управління. Крім того, відкритість і прозорість у діяльності органів державного управління здатна не тільки нівелювати напругу у суспільстві, пов'язану з неадекватними діями влади, найбільш повно та якісно ураховувати потреби різних соціальних груп, структурованих у громадські угрупування, але й суттєво підвищити ефективність влади та управління за рахунок залучення громадськості до опрацювання управлінських рішень на різних стадіях їх підготовки й прийняття.

Досвід зарубіжних країн розвиненої демократії свідчить, що процес формування принципів відкритості та прозорості в діяльності органів державного управління є історично тривалим і безпосередньо пов'язаний із соціально-економічним розвитком держави на основі демократичних прагнень суспільства. В свою чергу, демократичні перетворення суспільства та відповідні зміни у менталітеті його громадян значною мірою залежать від діяльності державницько-владних органів, що визначається відповідними правовими нормами.

Забезпечення реалізації принципів відкритості та прозорості в діяльності цих органів та їх посадових осіб є загальновизнаним заходом боротьби з такими негативними явищами в державному управлінні, як бюрократизм і корупція. Отже, питання формування та розвитку принципів відкритості та прозорості можна віднести до головних завдань органів державного управління. У той же час, практика правового регулювання в кожній країні має свої особливості в залежності від історії розвитку суспільства, культурних і ментальних традицій

тощо, і враховуючи це, не може бути автоматично розповсюджена на управлінські норми у вітчизняному законодавстві.

Виходячи з управління визначення державного ЯК процесу, цілеспрямованого впливу суб'єкта управління на об'єкта управлінської дії, є необхідним визначити поняття відкритості і прозорості у діяльності органів державного управління як принципів їх функціонування, тобто правил, якими мають керуватися ці органи у своїй діяльності, і які полягають у функціональному забезпеченні органами державної влади відповідних характеристик управлінських дій.

Також як висновок, хотілося б зазначити, що державне управління буде тоді ефективним і вважатися таким, в якому реформи проходять в позитивному напрямку, коли буде зворотній зв'язок з громадськістю, проходитиме постійний соціальний діалог, нове державне управління надаватиме кращі послуги своїм громадянам, а громадяни віритимуть у успіх реформи.

ПЕРЕЛІК ДЕЖЕРЕЛ:

- 1. **Атаманчук, В. Г**. Теория государственного управления [Текст]: курс лекций В. Г. Атаманчук. М.: Юридическая литература, 1997. 400 с.
- 2. **Державне** управління регіональним розвитком України: монографія / за заг. ред. В.Є. Воротіна, Я.А. Жаліла. К.: НІСД, 2010. с. 12.
- 3. **Бакуменко, В. Д.** Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики [Текст] / В. Д. Бакуменко ; Українська академія держ. управління при Президентові України. К. : Видаваництво УАДУ, 2000. 324 с.
- 4. **Державна** служба в Україні: актуальні проблеми та шляхи модернізації : наук. розробка / авт. кол. : Р. А. Науменко, Л. М. Гогіна, В. Д. Бакуменко та ін. К. : НАДУ, 2010. 44 с.
- 5. Дегтярьова, І. О. Децентралізація влади: розмежування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування : навч.-метод. матер. / І. О. Дегтярьова, Ю. В. Ковбасюк ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ : НАДУ, 2015. 60 с.

- 6. **Реформування** публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 31 жов. 2014 р. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. 456 с.
- 7. **Стратегія** реформування державного управління України на 2016-2020 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р.
- 8. **Розвиток** державного управління в умовах реформування: проблеми та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Маріуполь: Донецький державний університет управління; Український культурологічний центр, 2017. 330 с.
- 9. **Європейський** досвід державного управління: Курс лекцій / Уклад.: О.Ю.Оржель, О.М.Палій, Ю.Д.Полянський, С.М.Гладкова, С.В.Соколик, П.І. Крайник, Т.О.Гусаченко; За заг. ред. О.Ю.Оболенського, С.В.Сьоміна, А.О.Чемериса, С.В.Загороднюка, О.Л.Приходько, Л.О.Воронько. К.: Вид-во НАДУ, 2007. 76 с.
- 10. **Т. М. Барановська**, Децентралізація влади як основний напрям вдосконалення державної політики розвитку територальної громади. УДК 35.072.1.
- 11. **Сурмін, Ю.П.** Методологічні аспекти реформування державного управління в Україні.
- 12. **Іван Костюк**, Зарубіжний досвід реалізації адміністративних реформ: порівняльний аналіз правового забезпечення. УДК 352(438), 2013.
- 13. **Закон України** «Про співробітництво територіальних громад» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 34, ст.1167).
- 14. **Закон України** «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91).
  - 15. Петроє О.М., Соціальний діалог у державному управлінні.